

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم سال دوم تحصیلی ۹۵-۹۴

پایه سوم ۵ ساله

پایه پنجم ۷ ساله

مهر مدرسه

ردیف:		
نام و نام خانوادگی: ۸ صبح	نمره: ۲۰	محل: ۹۰ دقیقه
شناسه یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شناسه یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد امتحان:	۲۹۴۲/۱۳
ترجیح:	۱۳۹۵/۰۳/۱۲
موضوع:	منطق ۲
کتاب:	دروس فی علم المنطق
محدوده:	از ابتدای تصدیقات تا ابتدای صناعات خمس (ص ۲۳۰-۹۳) به استثنای نقض نام و نقض موضوع (ص ۱۶۰-۱۵۵)، براهین اشکال اریفه (ص ۱۸۲-۱۷۹)، (ص ۱۸۸-۱۸۴) و (ص ۱۹۲-۱۹۰) و از ابتدای مبحث اقترانی شرطی تا ابتدای قیاس استثنائی (ص ۲۰۸-۱۹۳)

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۱- قضیه «کتاب‌های شهید مطهری (ره) بسیار سودمند هستند» چه نوع قضیه‌ای است؟ ص ۱۰۱

- الف. شخصی ☐
 ب. مهمله ☒
 ج. طبیعی ☐
 د. کلیه ☐

۲- ماده قضیه «الانسان ناطق دائماً» چیست؟ ص ۱۰۹

- الف. وجوب ☒
 ب. امکان ☐
 ج. امتناع ☐
 د. دوام ☐

۳- نقیض قضیه «کل اربعة زوج بالضرورة» کدام قضیه است؟ ص ۱۳۴

- الف. لا شيء من الاربعة بزواج بالامكان الخاص ☐
 ب. بعض الاربعة ليس بزواج بالامكان الخاص ☐
 ج. لا شيء من الاربعة بزواج بالامكان العام ☐
 د. ليس كل اربعة بزواج بالامكان العام ☒

۴- صغرای قیاس «... هر شاغلی پولدار است. بنابر این بعضی دانشجو شاغل نیست»، کدام گزینه است؟ ص ۱۸۱

- الف. هر دانشجو پولدار است. ☐
 ب. هیچ دانشجو پولدار نیست. ☐
 ج. بعضی دانشجو پولدار نیست. ☒
 د. بعضی پولدار دانشجو نیست. ☐

۵- کدام مورد برای تکمیل قیاس استثنائی «اگر این شخص مسلمان باشد موحد است ...» صحیح می‌باشد؟ ص ۲۱۰ و ۶

- الف. لکن غیر مسلمان است پس غیر موحد است. ☐
 ب. لکن مسلمان نیست پس موحد نیست. ☐
 ج. لکن موحد نیست پس مسلمان نیست. ☒
 د. لکن موحد است پس مسلمان است. ☐

۶- در قیاس «هذا انسان لان كل ناطق انسان» چه چیزی حذف شده است؟ ص ۲۱۳

- الف. نتیجه ☐
 ب. صغری ☒
 ج. کبری ☐
 د. اکبر ☐

۷- سور هر یک از قضایای زیر را معین کنید. ص ۱۰۳ - ۲ نمره

- الف) رَیْما کان الدواء داء: جواب: موجه جزئیه
 ب) لیس کل طالب فاضل: جواب: سالبه جزئیه
 ج) قلیل من عبادی الشکور: جواب: موجه جزئیه
 د) لا اله الا الله: جواب: سالبه کلیه

۸- قضایای «خارجیه» و «حقیقه» را به همراه مثال توضیح دهید. ص ۱۰۶ س ۱ تا ۸ - ۲ نمره

جواب: قضیه خارجیه: قضیه حمله‌ای که ظرف وجود موضوع خارج است به نحوی که مصادیق موضوع در یکی از زمان‌های سه‌گانه در خارج لحاظ می‌شود و حکم در تصدیق، تنها به افراد موجود بالفعل در یکی از زمان‌های سه‌گانه تعلق گرفته است. مانند: هر دانشجویی در این دانشگاه تلاش‌گر است. قضیه حقیقه: قضیه حمله‌ای که حکم در آن به تمام افراد محقق بالفعل و همچنین مقدر تعلق گرفته مانند: مجموع زوایای مثلث ۱۸۰ درجه است.

۹- قضیه «مانعة الخلو موجب» در چه موردی به کار می‌رود؟ با ذکر مثال توضیح دهید. ص ۱۲۱ - ۲ نمره

جواب: این نوع قضیه در جواب کسی به کار می‌رود که توهم می‌کند امکان دارد عالم واقع، خالی از هر دو طرف قضیه باشد. (۱ نمره) مثلاً کسی خیال کند که امکان دارد شیئی نه علت باشد نه معلول که در جواب او گفته می‌شود: کل شیء لا یخلو اما ان یکون علة او معلولاً (۱ نمره)

۱۰- نقیض، متضاد، متداخل و عکس مستوی قضیه «هر عالمی عادل است» را بنویسید. ص ۱۳۳ و ۱۳۵ و ۱۳۶ و ۱۴۱ - ۲ نمره

جواب: نقیض: بعضی عالم‌ها عادل نیستند. متضاد: هیچ عالمی عادل نیست. متداخل: بعضی عالم‌ها عادل هستند. عکس مستوی: بعضی عادل‌ها عالم هستند.

۱۱- چرا سالبه جزئیه عکس مستوی ندارد؟ توضیح دهید. ص ۱۴۰ - ۲ نمره

جواب: سالبه جزئیه اگر بخواهد عکس داشته باشد عکس آن یا سالبه کلیه است یا سالبه جزئیه و هیچ‌کدام از این دو در همه فرض‌ها صادق نیست چرا که جایز است که موضوع آن اعم از محمول باشد مثل «بعضی حیوان‌ها انسان نیستند» و هیچ‌گاه نمی‌توان اعم را از اخص سلب کرد چه به نحو کلی و چه به نحو جزئی.

۱۲- «قیاس» را تعریف کرده، قیده‌های تعریف را توضیح دهید. ص ۱۶۲ - ۲ نمره

جواب: تعریف قیاس: «قول مؤلف من قضایا متی سلمت لزم عنه لذاته قول آخر» قول: بمنزله جنس است یعنی مرکب تام خبری. مؤلف من قضایا: به منزله فصل و خارج می‌کند استدلال مباشر را. متی سلمت: شرط نیست قضایای به کار رفته در قیاس، بالفعل مسلم باشد بلکه بر فرض صحت، چنین نتیجه می‌دهد قید لزم عنه: خارج می‌کند استقراء و تمثیل را. قید لذاته: خارج می‌کند قیاس مساوات را. [توضیح چهار قید کفایت می‌کند.]

۱۳- آیا قضایای زیر منتج است؟ در صورت منتج بودن، نتیجه را و در صورت عدم انتاج دلیل را بیان نمایید. ص ۱۷۱ و ۱۷۲ - ۱ نمره

الف) بعضی انسان شاعر - بعضی الشاعر کاتب: جواب: منتج نیست، چون هر دو مقدمه جزئیه است.

ب) لا شیء من الغراب ینسان - بعضی الانسان أسود: جواب: منتج نیست، چون صغرای آن سالبه و کبرای آن جزئیه است.

۱۴- قیاس خلف را در قالب مثالی ارائه دهید. ص ۲۱۹ - ۲ نمره

جواب: «بعضی جسم‌ها فلز نیستند. هر طلایی فلز است. نتیجه: بعضی جسم‌ها طلا نیستند.»

جواب: اگر «بعضی جسم‌ها طلا نیستند» صادق نباشد، آنگاه نقیض آن «هر جسمی طلا است» صادق خواهد بود. اما «هر جسمی طلا است» کاذب است چون مستلزم خلف است پس نقیض آن که مطلوب است ثابت می‌شود. دلیل استلزام خلف: از دو قضیه «هر جسمی طلا است» و «هر طلایی فلز است» (کبرای قضیه) نتیجه می‌شود «هر جسمی فلز است» اما «هر جسمی فلز است» نقیض «بعضی جسم‌ها فلز نیستند» می‌باشد و چون این قضیه مفروضة الصدق است پس نقیض آن «هر جسمی فلز است» کاذب می‌باشد. نتیجه که کاذب باشد حداقل یکی از دو مقدمتین کاذب است. «هر طلایی فلز است» مفروضة الصدق است پس «هر جسمی طلا است» کاذب است. [در صورت نوشتن تعریف قیاس خلف ۱ نمره داده شود.] [رساندن مفهوم با هر مثالی کفایت می‌کند.]

۱۵- تفاوت «استقراء» و «تمثیل» چیست؟ به همراه مثال توضیح دهید در چه صورتی یقینی می‌شوند؟ ص ۲۲۳ - ۲ نمره

جواب: در استقراء از احکام جزئیات به حکم کلی می‌رسیم ولی در تمثیل از یک حکم جزئی به یک حکم جزئی دیگر منتقل می‌شویم. (۵/۰ نمره) اگر استقراء تام باشد مفید یقین است مانند هر شکلی یا کروی است یا ضلع‌دار است و هر کروی متناهی است و هر ضلع‌دار متناهی است پس هر شکل متناهی است. اگر جامع در تمثیل علت تامه ثبوت حکم در اصل باشد، حکم یقینی است مانند آب چاه نجس نمی‌شود زیرا ماده دارد، پس آب حمام نیز نجس نمی‌شود زیرا ماده دارد. [عبت تامه بودن را در مثال از منصوص العلة بودن می‌فهمیم] (۵/۱ نمره)